

**Philippi Ecclesiae Eystettensis XXXIX. Episcopi. De
Eiusdem Ecclesiae Divis Tvtelaribvs. S. Richardo. S.
Willibaldo. S. Wvnibaldo. S. Walpvrga. Commentarius
nunc primum evulgatus**

Philipp <Eichstätt, Bischof>

Ingolstadii, 1617

Cap. XXXVIII. De canonizatione S. VWillibaldi, & de eius tra[n]slatione
quadrifaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70477)

Domini pretiosus Confessor post mortem corporis gloriosè peruenit, Anno ab Incarnatione Domini septingentesimo octogesimo primo, nonis Iulij, & sepultus corporaliter VII. Idus Iulij; fuit autem reuerenter tumulatus in crypta, quæ subter chorum beatæ Virginis in Eystettenfi Ecclesia habetur.

Mortuus anno
DCC.LXXXI.

CAPVT XXXVIII.

De Canonizatione S. Willibaldi, & de eius translatione quadrifaria.

Rocessu temporis, ipso canonizato, authoritate Summi Pontificis Leonis VII. qui propter merita vitæ, & euidentiâ miraculorum, quam de ipso audierat, necnon diligentissimè examinauerat, & propter acclamationem populi totius patriæ ipsum Catalogo Sanctorum laudabiliter inseruerat, translatus est retro altare B. Viti, quod fuit in eadem crypta, anno Domini nongentesimo octogesimo nono. Post hæc ob honorè & reuerentiam ac sancti corporis manifestationem, venerabiliter ad medium Ecclesiæ est translatus. De-

Prima translatio S. Willibaldi sub Mengero Episcopo.

Secunda.

R 2 inde

XXXIX

*Translatio sub
Episcopo Hiltebrando.*

**vocatur chorus S. VVillibaldi.*

*In margine
additur: Ad
presens sunt
quinque. qui
temporis suc-
cessu octo. Ca-
nonici chori
VVillibaldini
sunt Capellani
S. VVillibaldi
& Successorū.*

inde super chorum B. Virginis collocatus est; ubi quandoq; propter nimiam frequentiam populorum diuersarum linguarum ac nationum in summo altari ostendebatur; quandoque verò ante altare in Sarcophago recondebatur; interdum multitudine hominum ad limina beatissimi Confessoris aduentantium tota ciuitas attonita, cautissimè ac diligentissimè nec non minus reuerenter in armario prænominatæ Ecclesiæ custoditus seruabatur. Nouissimè verò Episcopus multa reuerentia dignus, nomine Hiltebrandus, qui tunc temporis Ecclesiæ præerat, ex magna deuotione, nec non rationabiliter decreuit, vt ei *Basilicam per se cōstrueret, in quo sanctissimum corpus honorabiliter sarcophagatum sine mutatione loci permaneret. Quod & ita compleuit, secundum quod structura hodierna die manifestat. Instituit etiam idem Episcopus, nec non alij successores eius inibi quatuor Capellanos Deo ac B. VVillibaldo perpetuo seruituros, qui & Capellani præcipuè B. VVillibaldi, omniumq; successorum

forum eius specialiter nuncupantur. Vbi miracula, ac miraculorum prodigia adeò innumerabiliter crebuerunt, quod pelagus eorundem transire posse nostræ facultatis non existit, sed chartulam quorundam miraculorum euidentissimè probatorum huic operi annectere curauimus, quæ conscripta in hæc verba.

Anno ab Incarnatione Domini millesimo, ducentesimo, quinquagesimo sexto, quarto Idus Iunij, Domini Alexandri Pontificatus anno secundo, Cùm reuerendus Pater Eystettensis Ecclesię Henricus Episcopus, maturo præhabito consilio, B. VVillibaldum, qui reconditus in crypta fuerat, collocare decreuisset honorificentius, vocatis Prælati vicinis, Reuerendo Patre Domino Sibotone quondam Augustensi Episcopo, & viris religiosissimis, Abbatibus, Prioribus tam Cisterciensis quam Cluniacensis Ordinum, suffultus duodecim Prædicatorum quàm Minorum Fratrum iuamine, cum maxima reuerentia sarcophagum referauit. Vbi nos, qui interfuimus, si

*Translatio sub
Henrico Epi-
scopo, quæ fuit
prior, quàm il-
la sub Hilde-
brando.*

*Philippus in-
ter fuit huic
translationi.*

fas est eloqui, fragrantiam sensimus Paradi-
si. Sublatis verò reliquiis Confessoris Beatif-
simi, & in nouo collocatis sarcophago, præ-
cedentibus Pontificibus, & aliis quàm plu-
ribus subsequenter, cum hymnis & can-
ticis in choro super altare Cathedralis Ec-
clesiæ easdem collocarunt. Vt autem com-
probaret Dominus, & B. VVillibaldus trās-
lationem huiusmodi sibi placitam, statim
cùm collocatus in altari fuerat, hæc mira-
cula sunt secuta.

Primum signum.

*Claudus en-
ratur.*

** Serm. Rru-
cten/ à cruce
quia crucis
forma cōstat.*

Primum signum ipso die translationis
circa horam sextam factum est in contra-
cto existente de familia chori maioris Præ-
positi Domini Alberti scilicet ianitore noto
& enutrito ab Eystettensibus à iuuentute.
Qui cum relatu didicisset reliquias S. VVal-
purgis ad Cathedralem Ecclesiam depor-
tari, sumptis * podiis more solito, firmiter
claudicando chorum ascendit, prorumpens
clamore valido in hæc verba. O glo-
riose Præsul Christi VVillibalde, da mihi

panem

* *panem nuntij*, soror tua aduenit, te benignè salutatura. Et appropians aræ intemeratæ Virginis Mariæ, qua locatum fuerat sacrosanctum corpus V Villibaldi, trina postulatione peracta, sanitatem omnimodam est adeptus: ita videlicet, quòd podiis & baculis abiectis cœpit iubilare, saltare, & magnificare nomen præsulis Christi V Villibaldi.

* Bottenbross.

II. Signū. Mulier vexata dæmone multis annis, liberata est, ita quòd dæmon visus est mitti in aëra in forma cornicis nigerri-
mæ.

Energumeno liberatæ.

III. Signum. Quædam Iudæa in partu laborabat plus quatuordecim diebus, & cùm videret dolorem vitam velle finire, rogabat mulieres Christianas, quæ antea eidem familiares fuerant, vt ipsam è domo Iudaica efferrent. quod cùm factum esset, illico inuocando nomen intemeratæ Virginis Marię partum edidit omni dolore semoto, ante partum tamen recepto sacro fonte baptismatis. Quem puerum cum ob verecundiam mater nō procurauerit baptizari, ipsa tan-

Mulier Iudæica partus difficultate laborans salutem animæ & corporis simul reperit.

*Punitur à san-
cto VVillibaldo,
quod infantem
natum non ex-
rauerit bap-
tizi.*

*Pœnitentia du-
citur, & mox
sanatur.*

** Aquigrani.
Act.*

tanquam inops & mendica intendebat Iu-
dæo, à quo conceperat committere edu-
candum. Quæ cùm eundem ad Monaste-
rium S. VVillibaldi die quadam deferret, ta-
cto beatissimi Confessoris VVillibaldi san-
ctuario, clarissimo lumine oculorum suo-
rum priuata, nec non ambabus manibus
est cōtracta. Ipsa verò, cum tanquam anxia
rogaret, se duci de choro ad Crucifixum,
quod est in sinistra parte chori adorādum;
eiusque menti incidere, hanc plagam sibi
illatam propter puerum non baptizatum,
& indignam tangi tam sacrosanctis Reli-
quiis Confessoris Christi VVillibaldi, sine
mora vouit Deo & B. VVillibaldo bap-
tizatum puero velle procurare, quæ cōtinuò
visum recepit, & manus eius contractæ sunt
solutæ, & baptizatus est puer in parochia
Eystettēsi, cuius patrini sunt Dñs Herman-
nus de Tanhausen Canonicus Eystetten-
sis, & Magister Hertuigus prouisor scholarium.

IV. Signum. Quædam domina cæca de
Vngaria venit Ratisponam, cuius intentio
fuit velle visitare limina S. Marię ** in Aquis,*
ducto-

ductore mediante, quæ cum audiret relatu
 S. VVillibaldum debere transportari, ma-
 nibus & vultu erectis in cœlum, suppliciter
 Deum flagitabat, vt per merita S. VVilli-
 baldi sui Confessoris visum mereretur re-
 cuperare. Quæ vix oratione completa cum
 visum recepisset, venit in Eystett magnifi-
 cando nomē Iesu Christi & S. VVillibaldi.
 Deinde Aquisiter sine ductore arripuit non
 contenta gratia à S. VVillibaldo adepta.
 Cum igitur veniret quasi in medium ne-
 mus, quod vulgari nomine dicitur **Forst**/
 visus eidem est ablati. Quam cum solam
 contigerat aliquandiu vagari, tandem ve-
 nerunt mulierculæ properantes ad limina
 S. VVillibaldi. Quam cum audirent cum
 gemitu clamantem, adierunt interrogan-
 tes, vnde cæcitas euenisset eidem? at illa eis-
 dem per singula exponens, rogabat vt me-
 diante ipsarum ducatu, ciuitatem Eystet-
 tensem attingeret, quod etiam præstante
 Domino ad effectū peruenit. Eadem etiam
 flens largiter ducta est in quādam domum,
 de qua non poterat præ nimio dolore capi-

*Cæca mulier
visum recipit.*

*Visum rursus
amittit.*

S tis

*Recuporatur
rursus.*

*Tertiò amittit
visum.*

Tertiò recipit.

*Contractus
natur tactu
Reliquiarum
S. VVillibaldi.*

tis egredi; inuocando nomen Confessoris Christi VVillibaldi secundò visum recepit. Et statim properans sine ductore ad Monasterium Cathedralis Ecclesiæ S. VVillibaldo perpetuam continentiam vouit. Deinde post breuis spatium temporis, cum tanquam iuuenula elegantis formæ, huic voto contrairer, & diceret se maritum velle ducere, visu tertiò est orbata. Post hæc autem purè confessionem faciens, & perpetuam Deo vouens continētiam cum contritione maxima, visum tertiò recepit.

V. Signum. Apud Egram dum ciues de vestibus B. VVillibaldi particulam secū domum deferrent, ob B. VVillibaldi reuerentiam, occurrente vtriusque sexus turba copiosa, cum processione prosternentes se deuotissime terræ, offerunt cuiusdam ditissimi filium, pedibus & manibus curuum, & contractū dicentes. O inclyte Præsul VVillibalde, ostende nobis fidelibus tuis in hoc paralytico tuam gratiā salutarē. Illico tactu sanctuarij adolescens pristina restitutus est fanitati. De hoc nobis fides facta fuit, eiusdē loci viginti ciuium iuramento. VI.

VI. Signum. Apud Augustam puer duorum annorum submersus, & flumen à ciuitate longè, quasi per dimidium milliare deuectus, defunctus reportatur. Coram ciuibus multis, circumstātibus mortuum prædictum, ad inuocationem egregij Confessoris VVillibaldi votum faciente matre, vt si vitam re haberet, ipsum B. VVillibaldo ministrum perpetuum consignaret. Mox puer manus ad cœlum eleuans, vitæ est pristinæ restitutus. De quo fides facta fuit per fide dignos, qui iurauerunt prædictū mortuum se vidisse. Idem etiam apud S. VVillibaldum postmodum longore tempore conuersabatur.

Reniuiscit puer mortuus ad opem S. VVillibaldi imploratam.

VII. Signum. Quidam constrictus ferreis circulis antearam se prosternens, beatum VVillibaldum suppliciter flagitabat, quod sibi præstaret certitudinem, & interfignum, si pro peccatis & delictis suis condignam in his circulis poenitentiam egerit. Qui continuò liberatur, circulis ferreis omnimodè contractis.

Circulus ferreus rumpitur inuocato sancto VVillibaldo.

VIII. Signum. Cùm peregrini volentes

S 2

post

post visitationem S. VVillibaldi, qui tam de Ratispona, quam de aliis ciuitatibus & villis confluerant, ad propria remeare, in *Ingolstadium.* Ingolstatt octoginta vtriusque sexus tam senum, quàm mulierum grauidarum, & puerorum, nauem intrauerunt. Qui cùm venissent in Vohburg, vbi transitus est petrosus & periculosus, nauæ nauem incautè regentes, passi sunt naufragium vniuersi peregrini. Gementes autem & nomē Confessoris Christi VVillibaldi deuotissimè inuocantes, visi sunt Danubio velut *anete **f. anates.* supernatare, quamuis plurimi ex illis artem natandi nunquam exercuerunt. Et pueri ac mulieres imprægnatæ illæsi ad portus exiure diuersos. Dux verò Bauariæ Ludvvicus, & ministeriales, ac alij hospites ante portam castri stantes, velocissimè, cùm viderunt præfatos naufragari, ad Danubium cucurrerunt, omnibus naues habentibus sub interminatione rerum, & personarum districtissimè præcipientes, vt naufragantibus subuenirent. At illi naufragi extentis manibus respondentes dixerunt, se nullius auxilio

Grande miraculum in Danubio ad Foburgum.

auxilio egere, nisi solius Confessoris S. VVillibaldi. Et ita omnes salui & incolumes euaserunt, B. VVillibaldo existente ductore.

IX. Signum. Quidam volentes visitare limina B. VVillibaldi, se conduxerunt in quodam ligno, quod dicitur * Sloze/trans- * Sloz/ratis. euntes venerunt in oppidum quod Káhn nūcupatur, vbi Lycus partem Danubij influit. Inibi ex impetu concurrentiū aquarū * remi. * remes sunt fracti, præ angustia corporis, quia Sloz fundum adiit, ortus est ingens clamor omnium in ligno confidētium; & vna omnes inuocantes nomen Confessoris Christi clamabant: O B. VVillibalde, trahenos ad portum salutis tuę gratia pietatis. Illico apparuit illis vir infulatus, tanquam *Inuocatur S. VVillibaldus in periculo naufragij.* Clericus, albis vestibus indutus, tenens vexillum album in dextera, & Crucis signum per medium rubei coloris; cum sinistra gubernabat lignum, omnibus vidētibus cum plenitudine gaudiorum; ita videlicet, vt sine difficultate pontem transirent, & omnes in eo consistentes ad portum salui *Apparet periclitantibus, & ex periculo eripit.* uenerunt.

X. Signum. Quidam Presbyter de Vlma priuatus auditu limina diuersorū Sanctorum pro recuperatione auditus adiit. Cū nil proficeret, tandem commemorans gratiam, quam Dominus propter dilectionem S. VVillibaldi, omnibus ad se venientibus impertiretur; sub tali conditione, se limina aditurum prædicti Confessoris vouit, si sibi per interuentiōē eiusdē Confessoris auditus intra triduum restitueretur. Tertio die circa vesperascum staret orans, quam diem sibi pro termino statuerat, auditum recepit. Qui votum suum implens venit Eystet, & iuramento sibi hoc accidisse affirmabat. Præterea idem sacerdos tam debilem visum habebat, quod terras sine ductore transire non poterat, & liniens se cottidie vino, quo B. VVillibaldi ossa lota fuerant, sine ductore abscessit.

XI. Signum. Quidam puer in Rugeshouē fuit submersus, amicis & cognatis ipsum deferentibus cum maximo eiulatu & clamore ad chorū Cathedralis Ecclesie, ipsum aræ superposuerunt, S. VVillibaldi brachio circum-

*surdus audi-
tum recepit.*

circumlinientes, multis aſtātibus & viden-
 tibus magnalia Chriſti & ſui Præſulis, eſt reſuſcitatus. Vnde verſus: Puer aquis ex-
 ſtinctus reſu-
 ſcitatur.

*Extant ſanati per Præſulis acta Beati,
 Sex homines chiragra, ſex alij podagra.*

*Viſum reſtituit VVillibaldus peregrinis
 Uni cen quinis, vt ſua ſpes voluit.*

*Signaq; ſunt facta per iuramenta probata,
 Plura licet varia præſuerint alia.*

*Et tot adhuc certè noua clā pfert & apertè;
 Signa q; hæc verū nō capiunt numerum.*

Hæc ſunt tredecies ſigna peracta dies.
 Supradictis pauca ex innumeris adiicien-
 tes, quæ tempore noſtro peracta nouimus,
 ad finem legendæ properemus.

Erat quædam mulier in ciuitate Eyſtet-
 tenſi honeſtæ vitæ ac bonæ conuerſationis, Mulier quæ-
 dam à grauiſ-
 ſima vertigine
 liberatur.
 quæ vertiginem capitis patiebatur, & acu-
 tiſſimarum ſagittarū, ac reuerberationum
 iētus intolerabiles ea vehemētia ſentiebat,
 quod quaſi omni hora videretur periculū
 excerebrationis vel dementationis ipſi im-
 minere: & cū huiusmodi iētus reuerbe-
 rationum ad oculos descendebant, lumine
 priua-

priuabatur, & sanguineæ guttæ de oculis eius stillabant. Hæc ad tumbam beatissimi Confessoris Christi VVillibaldi veniens, ac ipsam manu tangens salutifero contactu sperans curari caput suum, in virtute sacri contactus circumtangebatur frontem & oculos attrectando; quo facto in ipsa hora curata est.

Item nos ipsi more solito in studio lectionis existentes, quedam passio viscerum adeo vehemens & dolore plena nos subito apprehēdit, quod si continuata fuisset vsq; in vesperam, omnino, vt certissimè credimus, & experimento doloris didicimus, ab luce huius seculi migrassemus. Surgentes igitur cum magna attritione corporis, & multa contritione mentis, difficultate inenarrabili, ad chorum B. VVillibaldi peruenimus, & cupientes ascendere per paucos gradus, qui inibi in ascensu eiusdē chori habentur, non poteramus; sed ante ianuā stantes imaginem Virginis ac matris Dei ex opposito in fine chori locatam, quæ verso vultu ingredienti respicit, lamentabiliter aspexi-

aspeximus, orantes in hæc verba: Beata mater Dei, ob reuerentiam & honorẽ B. VVillibaldi Capellani tui, qui semper te singulariter honorando venerabatur, me indignum successorem suum curare digneris, præsertim cùm hæc passio in compositione sui operis ac Legendæ me inuasit. Et illico ipsa hora curati sumus, nullũ dolorem vel aliquod vestigiũ doloris ex ipso momento curationis sentientes. Hæc autem in verbo Domini dicimus, testimonio bonæ conscientia non mentientes.

Priusquam finem lecturæ imponamus, cuidam quæstioni respondere concupiscimus. Solent namq; pleriq; insultando querere. Cùm B. VVillibaldus à Deo innumeris præferatur miraculis, cur Ecclesiã suam ab iniustè eam turbantibus interdum permittat tribulari, & non ad lineam omnia vlciscatur, nihil impunitum derelinquens.

Ad quæ respondemus: Quod B. VVillibaldus exemplo Saluatoris nostri multa ad tempus dissimulat, vt se virtute patientiæ eminentem ostendat. Quædam verò ne-

T qua-

Philippus cõmentarij huius scriptor, à subito & periculoso morbo sanatur B. Virginis & S. VVillibaldi meritis.

Quæstio curioforum.

Penam in eos,
 quires & in
 ra s. VVillibal
 di turbant &
 innuadent.

quaquam dissimulat, vt se compatiens
 Capellanis suis patefaciat. Hoc tamen exa-
 minatione multi temporis compertū est,
 & ipsi experti sumus, quod Barones, terrarū
 principes, vel cuiuscunque conditionis no-
 biles Ecclesiam Eystettensem in rebus vel
 personis, suæ salutis immemores, contra
 Deum & iustitiam venientes, ausu temera-
 rio molestātes, vel quoquo modo indebitē
 perturbantes, absque solatio liberorum de-
 functi inueniuntur. Sanè autem *absq; sola-
 tio liberorum* dicimus, qui vel omnino sine
 liberis moriuntur, vel si liberos habeant, nul-
 lam materiam, lætitiæ, vel honoris, sed ma-
 teriam tristitiæ & doloris in eis inueniunt.

Sic igitur opinantes nomen Eystettensis
 Ecclesiæ suis inuasionibus extinguere; se i-
 pso perimunt; & nomen quod posteritati
 suæ seruandum esset, ac celeberrimè con-
 tinuandum, miserabiliter amittunt; & in
 quibus Ecclesiam offendere conantur, mi-
 rabili dispensatione diuina, nimirum in-
 terdum exaltant. Nam Feuda, quæ nun-
 quam fideliter deseruierunt, vltione ingra-
 titu-

titudinis ac * peierationis cum sine posteri-^{* peiorationis}
tate liberorum moriuntur, ad præfatam Ec-
clesiam vtiliter, gloriosè, & Deo laudabili-
ter reuertuntur. Quid plura? *Benedictio, &*^{Apoc. 7.}
claritas, & sapientia, & gratiarum actio, ho-
nor, virtus, & fortitudo Deo nostro in secula
seculorum, Amen. Qui nobis talem præfecit^{Esaiæ 9.}
pacis principem, cui Sacerdotij nomē ma-^{Eccles. 45.}
net in æternum.

Ad sancti ac beatissimi Patris nostri, bea-
ti Præfulis VVillibaldi laudes addidisse ali-
quid, decerpisse est. Cùm siquidem virtu-
tum eius gratia non solum sermonibus sit
exponenda, sed operibus cōprobanda: hinc
ergo psalmi resonēt, concrepent Lektionen.
Hinc populorum turbæ lætētur, hinc pau-
peres Christi subleuentur. Surrexit enim Sa-
cerdos magnus in nobis, per quem Domi-
nus visitauit plebem suam, de quo famosa
lectione pariter & prædicatione dicere pos-
sumus. Ecce Sacerdos magnus, qui in die-^{Eccles. 49.}
bus suis placuit Deo, & inuentus est iustus.
Ecce per demonstrationis præsentiam. Ec-
ce per sanctitatis euidentiā. Sacerdos ma-

T 2 gnus,

gnus, non solum propter gratiarum exuberantiam, & virtutum magnificentiam; sed etiam Sacerdos magnus propter Pontificalis officij dignitatem. Hic in diebus suis placuit Deo, propter diuini amoris familiaritatem; & inuentus est iustus, propter finalis iustitiae aequitatem, quam semper gratiose tenuit in exercitio viae, quoad vsq; feliciter attingeret in patria reposita sibi coronam iustitiae: ad quam meritis B. VVillibaldi nos perducatur Iesus Christus, qui cum Deo Patre & Spiritu sancto, viuit & regnat Deus in omnia secula seculorum, Amen.

*Explicit Legenda de vita S. VVillibaldi
Episcopi & Confessoris, quam de veteribus
schedulis collectam Dominus Philippus Ve-
nerabilis Eystettensis Episcopus reno-
uauit. Anno Domini M.*

CCC. IX.

IACOBI